Крах Barings 1995 року

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Barings Futures Singapore і Нік Лісон

Barings працював у лондонському торговельному банкінгу (merchant banking) понад 230 років. Наприкінці 1980-х років банк узявся за нові напрями, насамперед за торгівлю цінними паперами через Baring Securities Limited. Групі важко вдавалося вбудувати їх у структуру, культуру якої сформував традиційний банкінг.[1] Попередня криза банку 1890 року показала, що дім можна врятувати, якщо Сіті вважає його надто важливим, щоб дати йому впасти. Тоді Barings спрямував в Аргентину близько 140 млн фунтів стерлінгів інвестицій, а Банк Англії організував гарантійний фонд на 17,1 млн фунтів.[2] 1995 року такого порятунку вже не могло бути.

У квітні 1992 року Barings відкрив у Сінгапурі офіс із торгівлі ф'ючерсами та опціонами. Генеральним менеджером призначили Ніка Лісона (Nick Leeson), молодого працівника з підрозділу розрахунків Barings. Він очолив і фронт-офіс, де укладали угоди, і бек-офіс, де їх облічували та проводили

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

розрахунки. Торгувати йому дозволяли лише в межах арбітражних операцій («switching») між SIMEX і біржею в Осаці. Керівництво Barings вважало їх низькоризиковими, бо вони не передбачали відкритих позицій.[3]

Рахунок 88888 і приховані збитки

Насправді Лісон два з половиною роки без дозволу відкривав позиції у ф'ючерсах на Nikkei та ф'ючерсах на японські державні облігації на SIMEX і в Осаці. Крім того, він без повноважень продавав опціони на індекс Nikkei, що наражало групу на потенційно необмежені збитки. Ці збитки він ховав на рахунку помилок філії, який згодом став відомий за своїм номером — 88888. Оскільки бек-офіс був під його контролем, він міг маніпулювати записами так, щоб рахунок не потрапляв до звітів, які надсилали до Лондона.[4]

Дані, оприлюднені після краху, показують, як наростали збитки. За звітом канцлера скарбниці перед парламентом, наприкінці 1993 року вони перевищили 20 млн фунтів, а наприкінці 1994 року — 200 млн фунтів. Проте проєкт звітності Barings за 1994 рік показував прибуток до оподаткування 102 млн фунтів, і це після відрахування такої самої суми до бонусного фонду групи. Обліковий капітал групи становив близько 350 млн фунтів. Певний час керівництво Barings вважало, що понад 60 % доходу його світового бізнесу з деривативами давав нібито низькоризиковий арбітраж Лісона.[5] Насправді гаданий прибуток був породженням прихованих збитків. Ніхто в Лондоні не запитав, як безризикова діяльність може приносити так багато.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Кобе й останні тижні

На початку 1995 року Лісон мав довгі позиції у ф'ючерсах на Nikkei, короткі позиції у ф'ючерсах на японські державні облігації та коротку позицію щодо волатильності в опціонах на Nikkei. Ця стратегія вимагала, щоб Nikkei зростав, ціни японських облігацій падали, а волатильність індексу лишалася низькою. 17 січня 1995 року район Кобе в Японії сколихнув землетрус магнітудою 6,9. Приблизно із середини січня Nikkei падав, часом різко, а зниження японських процентних ставок завдавало збитків за короткими позиціями в облігаціях. На початку лютого Лісон ненадовго відіграв свої збитки за рік. В останні два тижні місяця всі його ринки обернулися проти нього.[6]

Збитки доводилося фінансувати маржинальними платежами біржам, які щодня вимагали від Barings готівку в міру руху цін. Гроші надходили переважно з Лондона й перераховувалися до Сінгапуру без жодної незалежної перевірки обґрунтованості запитів. Price Waterhouse, яку призначив суд у Сінгапурі, повідомила, що за перші два місяці 1995 року Barings переказав своїй сінгапурській ф'ючерсній дочірній компанії близько 900 млн доларів США. Безпосередньо перед крахом фінансування сінгапурської дочірньої компанії вдвічі перевищувало капітал групи Barings.[7] Маржинальна система біржі зробила саме те, для чого її створили. Вона змушувала Barings день у день платити за свої збитки готівкою, доки банк міг платити.

Втеча, неплатоспроможність і суд

Лісон залишив Сінгапур 23 лютого 1995 року. Протягом наступних вихідних Банк Англії безуспішно намагався організувати порятунок. 26 лютого Barings визнали

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

неплатоспроможним. До 27 лютого сукупні збитки сягнули 827 млн фунтів, а з урахуванням витрат на закриття всіх позицій збитки від несанкціонованої торгівлі сінгапурської дочірньої компанії становили 927 млн фунтів. На початку березня нідерландська фінансова група ING купила Barings за символічний 1 фунт і взяла на себе його зобов'язання.[8]

Лісона заарештували у Франкфурті 2 березня 1995 року й у листопаді екстрадували до Сінгапуру. Джерела називають дату 20 або 23 листопада 1995 року. Він визнав себе винним за двома обвинуваченнями: в обмані аудиторів банку та в обмані SIMEX. Окружний суддя Річард Магнус (Richard Magnus) засудив його до шести з половиною років позбавлення волі. Ще за дев'ятьма пунктами обвинувачення в шахрайстві та підробці обвинувачення не підтримувало. Лісон їх визнав, і суд урахував їх під час призначення покарання. У липні 1999 року його звільнили з в'язниці Чангі: він відбув близько двох третин строку, який скоротили за зразкову поведінку.[9]

Вибір Сінгапуру як місця суду мав значення. Злочини вчинили на сінгапурській біржі та проти сінгапурського ринку. Тож сінгапурська влада домоглася екстрадиції британського громадянина, заарештованого в Німеччині, і судила його за сінгапурським правом. Процес показав іноземним учасникам, що місто застосовуватиме своє кримінальне право до поведінки на своїх ринках незалежно від громадянства правопорушника чи його роботодавця. До цього принципу в контексті сучасного примусового виконання повертається розділ V частини H.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Примітки

1. Reserve Bank of Australia, “Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors”, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 1: Barings мав “a presence in merchant banking of over 230 years”; із кінця 1980-х років найскладнішим завданням було “the incorporation of the securities business into a structure which, until then, had been dominated by banking activities and culture”. ↩

2. Bank of England, *Bank Underground*, “Rescuing a SIFI, Halting a Panic: the Barings Crisis of 1890”, 10 лютого 2016 р.: у 1885–1890 роках Barings спрямував в Аргентину близько 140 млн фунтів; про гарантійний фонд на 17,1 млн фунтів оголосили 15 листопада 1890 року. ↩

3. Wikipedia, “Nick Leeson” (дата звернення: листопад 2026 р.): у квітні 1992 року Barings відкрив у Сінгапурі офіс із торгівлі ф’ючерсами та опціонами; Лісона, призначеного генеральним менеджером, було “sent to head both front office and back office operations”; Reserve Bank of Australia, “Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors”, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 2: Лісон “was authorised to engage in active trading out of Singapore, but only as part of a ‘switching’ (or arbitrage) operation between the Singaporean and Osaka futures exchanges”; ці операції вважали низькоризиковими, бо вони не передбачали відкритих позицій. ↩

4. Reserve Bank of Australia, “Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors”, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 2: Лісон “had engaged, for a period of 2½ years, in unauthorised position-taking in Nikkei futures and Japanese Government Bond (JGB) futures on SIMEX and Osaka futures exchanges” і без повноважень продавав біржові опціони на індекс Nikkei; Wikipedia, “Barings Bank” (дата звернення: листопад 2026 р.): Лісон змінив рахунок помилок філії,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

згодом відомий як рахунок 88888, “five-eights account”, щоб Лондон не отримував стандартних щоденних звітів. ↩

5. *Hansard*, House of Lords, 18 липня 1995 р., “Barings”, т. 566, стовп. 142–156 (повторення заяви канцлера): сукупні збитки “over £20 million” наприкінці 1993 року та “over £200 million” наприкінці 1994 року; Reserve Bank of Australia, “Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors”, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 2–3: невизнані збитки 1994 року — 185 млн фунтів; проєкт звітності за 1994 рік показував прибуток до оподаткування 102 млн фунтів “after allowing for transfers to a Group bonus pool of the same amount”; обліковий капітал групи “in the order of £350 million”; “over 60 per cent of the revenues of its worldwide derivatives operations was generated out of Leeson’s arbitrage operations”. ↩

6. Reserve Bank of Australia, “Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors”, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 2: на початку 1995 року Лісон відкривав довгі позиції у ф’ючерсах на Nikkei, короткі позиції у ф’ючерсах на JGB та позицію “short volatility” в біржових опціонах на Nikkei, що вимагало зростання Nikkei, падіння цін японських облігацій і низької волатильності; “from around mid January, the Nikkei fell, at times sharply”; на початку лютого Лісон на певний момент відіграв збитки за рік; в останні два тижні лютого всі ринки обернулися проти нього; Wikipedia, “Great Hanshin earthquake” (дата звернення: листопад 2026 р.): землетрус стався 17 січня 1995 року о 5:46:53 за японським стандартним часом і “measured 6.9 on the moment magnitude scale”. ↩

7. *Hansard*, House of Lords, 18 липня 1995 р., “Barings”: “The money required to fund the losses came primarily from London” і було “advanced to Singapore with no independent check on the validity of the requests”; *The Christian Science Monitor*, “Singapore Sent Warnings In Barings Bank Debacle”, 8 березня 1995 р.: Price Waterhouse повідомила, що за перші два

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

місяці 1995 року Barings переказав своїй сінгапурській ф'ючерсній дочірній компанії близько 900 млн доларів; Reserve Bank of Australia, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 3: "Immediately prior to the collapse, funding to BFS represented twice Barings Group capital." ↩

8. Wikipedia, "Barings Bank" (дата звернення: листопад 2026 р.): Лісон залишив Сінгапур 23 лютого 1995 року; спроба Банку Англії врятувати банк протягом вихідних не вдалася; 26 лютого 1995 року Barings визнали неплатоспроможним; 1995 року ING купила банк "for the nominal sum of £1" і перебрала його зобов'язання; Reserve Bank of Australia, *RBA Bulletin*, листопад 1995 р., с. 2: сукупні не відображені у звітності збитки сягнули "£827 million by 27 February 1995. Adding in the costs of closing out all positions, cumulative losses incurred on BFS's unauthorised trading totalled £927 million." ↩

9. Wikipedia, "Barings Bank" (дата звернення: листопад 2026 р.): затриманий у Франкфурті 2 березня й екстрадований до Сінгапуру 23 листопада, через 272 дні після втечі; Wikipedia, "Nick Leeson" (дата звернення: листопад 2026 р.): екстрадований 20 листопада 1995 року; визнання вини за двома пунктами "deceiving the bank's auditors and of cheating the Singapore exchange"; вирок окружного судді Richard Magnus — шість з половиною років; звільнення в липні 1999 року за зразкову поведінку після відбуття щонайменше двох третин строку; *Gulf News*, "December 2, 1995: Whiz-kid trader Nick Leeson jailed": дев'ять інших пунктів обвинувачення в шахрайстві та підробці зняли, але Лісон їх визнав, і їх урахували; шість місяців покарання стосувалися обману аудиторів. Джерела датують вирок 1 або 2 грудня 1995 року. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com